

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตรในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตร และการเรียนการสอนในด้านการเตรียมการสอน วิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC (Statistical Package for the Social Scinces / Personal Computer Plus) การวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปแบบของตารางและบรรยาย ค่าสถิติต่างๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

- ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในด้าน
- 2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตร
 - 2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในด้านการเตรียมการสอน วิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนและการประเมินผล
 - 2.3 ความคิดเห็นด้านอื่นๆเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้
- ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในคำถามปลายเปิดเสนอเป็นความเรียง
- ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตารางที่ 1)
- ตารางที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1.ผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา		
2534	17	17.5
2535	12	12.4

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
2536	23	23.7
2537	15	15.5
2538	18	18.6
2539	12	12.4
2.อายุ		
21-23	5	5.2
24-26	40	41.1
27-29	31	32
30 ปีขึ้นไป	21	21.6
3.คะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าศึกษา		
ต่ำกว่า 1.00		
1.00-1.99		
2.00-2.99	57	58.8
มากกว่า 3.00	40	41.2
4.คะแนนเฉลี่ยเมื่อจบการศึกษา		
ต่ำกว่า 2.00		
2.00-2.50	1	1.0
2.51-3.00	31	32.0
3.01-3.50	60	61.9
มากกว่า 3.50	5	5.2
5.ความสนใจในสาขาวิชาศิลปศึกษา		
มาก	79	81.4
ค่อนข้างมาก	16	16.5
น้อย	2	2.1
6.อาชีพ		
รับราชการ	25	25.8
- ครูสอนศิลปะ	19	19.6
- อื่นๆ	6	6.2

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
รัฐวิสาหกิจ	5	5.2
- ด้านศิลปะ	3	3.1
- ด้านอื่นๆ	2	2.1
บริษัทเอกชน	37	38.1
- ครูสอนศิลปะ	16	16.5
- สาขาอื่นๆ	21	21.6
ศึกษาต่อ	10	10.3
- สาขาศิลปศึกษา	7	7.2
- สาขาอื่นๆ	3	3.1
อื่นๆ	24	24.7

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี 2536 ร้อยละ 23.7 ปีการศึกษา 2538 ร้อยละ 18.6 ปีการศึกษา 2534 ร้อยละ 17.5 ปีการศึกษา 2537 ร้อยละ 15.5 ปีการศึกษา 2535 ร้อยละ 12.4 และปีการศึกษา 2539 ร้อยละ 12.4 มีอายุระหว่าง 24-26 ปี ร้อยละ 41.2 อายุ 27-29 ปี ร้อยละ 32 อายุ 30 ปีขึ้นไป ร้อยละ 21.6 อายุ 21-23 ปี ร้อยละ 32 มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าศึกษาระดับคะแนน 2.00-2.99 ร้อยละ 58.8 ระดับคะแนนมากกว่า 3.00 ร้อยละ 41.2 มีคะแนนเฉลี่ยเมื่อจบการศึกษาระดับคะแนน 3.01-3.50 ร้อยละ 61.9 ระดับคะแนน 2.51-3.00 ร้อยละ 32 ระดับคะแนนมากกว่า 3.50 ร้อยละ 5.2 ระดับคะแนน 2.00-2.50 ร้อยละ 1 มีระดับความสนใจในสาขาวิชาศิลปศึกษาในระดับมาก ร้อยละ 81.4 ระดับค่อนข้างมาก ร้อยละ 16.5 ระดับน้อย ร้อยละ 2.1 ประกอบอาชีพในบริษัทเอกชน ร้อยละ 38.1 ประกอบอาชีพรับราชการ ร้อยละ 25.8 ประกอบอาชีพอื่นๆ ร้อยละ 24.7 ศึกษาต่อ ร้อยละ 10.3 และประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 5.2

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นกับหลักสูตรและการเรียนการสอน สาขา
 วิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	\bar{X}	S.D.
จุดมุ่งหมายในข้อที่ 1		
1. มีความรู้ความสามารถในการสอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา	4.14	0.96
2. มีความรู้ความสามารถในการสอนศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษา	4.21	0.83
3. มีความรู้ความสามารถในการสอนศิลปศึกษาของสถาบันนอกระบบโรงเรียน	3.74	0.98
จุดมุ่งหมายในข้อที่ 2		
1. สามารถทำงานในภาครัฐและเอกชน	4.08	0.98
2. มีความรู้ความสามารถในฐานะนักวิชาการ	3.45	1.00
3. มีความรู้ความสามารถประกอบอาชีพทางศิลปะ	4.21	1.03
จุดมุ่งหมายในข้อที่ 3		
1. ส่งเสริมส่งเสริมความรู้ด้านศิลปศึกษาแก่ครูประจำการได้	3.96	0.97
2. มีความรู้เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า	3.81	0.95
จุดมุ่งหมายในข้อที่ 4		
1. ส่งเสริมให้เป็นผู้มีจิตสำนึกที่ดีต่อศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ	4.19	1.00
2. ส่งเสริมให้รู้จักการอนุรักษ์ศิลปะอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ	4.09	1.01
ค่าเฉลี่ยรวม	3.99	0.97

จากตารางที่ 2 พบว่าด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตรผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นด้วย
 อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.99$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ
 ย่อย 2 ในจุดมุ่งหมายข้อที่ 2 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.45$ เป็นที่น่าสังเกต
 ว่าข้อย่อย 2 ในจุดมุ่งหมายข้อที่ 1 และข้อย่อย 3 ในจุดมุ่งหมายข้อที่ 2 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
 $\bar{X} = 4.21$

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านโครงสร้างของหลักสูตร

รายวิชา	จำนวน หน่วย กิต	ความเหมาะสมของจำนวน หน่วยกิต	
		\bar{X}	S.D.
1. หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	89	1.74	0.53
2. หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป	4	1.58	0.56
3. หมวดวิชาชีพการศึกษา	17	1.68	0.57
4. หมวดวิชาเอก	60	1.60	0.73
- กลุ่มวิชาเอกบังคับ	35		
277-301 ศิลปวิจิตรศิลป์	2	1.70	0.52
277-302 ประวัติศาสตร์ศิลป์	2	1.61	0.55
277-303 วาดเส้น	3	1.64	0.56
277-304 จิตรกรรม	3	1.58	0.50
277-305 ประติมากรรม	3	1.67	0.57
277-306 ภายวิภาค	2	1.51	0.54
277-307 องค์ประกอบศิลป์	3	1.73	0.59
277-308 การออกแบบเบื้องต้น	3	1.85	0.57
277-309 ทฤษฎีสี	2	1.72	0.57
277-310 การเขียนแบบเบื้องต้น	3	1.87	0.62
277-311 ศิลปะไทยเบื้องต้น	2	1.54	0.50
277-312 ศิลปะระดับประถมศึกษา	2	1.56	0.51
277-313 ศิลปะระดับมัธยมศึกษา	2	1.45	0.52
277-314 งานวิจัยศิลปะ	3	1.65	0.54
- กลุ่มวิชาเอกเลือกทั่วไป	10		
277-401 ศิลปะคาบสมุทรภาคใต้ของประเทศไทย	2	1.69	0.49
277-402 การออกแบบกราฟฟิก	3	1.77	0.65
277-403 ทัศนศิลป์ไทย	3	1.94	0.52
277-404 ศิลปปริทัศน์	2	1.79	0.48

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายวิชา	จำนวน หน่วย กิต	ความเหมาะสมของจำนวน หน่วยกิต	
		\bar{X}	S.D.
277-405 ศิลปะพื้นบ้าน	2	1.64	0.50
277-406 การออกแบบอักษรและสัญลักษณ์	2	1.61	0.49
277-407 ประติมากรรมตกแต่ง	3	1.88	0.58
277-408 ศิลปสำหรับงานด้านโทรทัศน์	2	1.50	0.58
- กลุ่มวิชาเอกเลือก	15		
277-411 ทัศนศิลป์และการใช้สื่อการสอน	3	1.74	0.46
277-412 จิตรกรรมสำหรับครูสอนศิลปศึกษา	2	1.43	0.51
277-413 ประติมากรรมสำหรับครูสอนศิลปศึกษา	2	1.49	0.50
277-414 ภาพพิมพ์สำหรับครูสอนศิลปศึกษา	2	1.54	0.50
277-415 ศิลปะประดิษฐ์	2	1.61	0.49
277-416 ศิลปนิพนธ์ : ครูศิลป์	4	1.89	0.41
ค่าเฉลี่ยรวม		1.66	0.54

จากตารางที่ 3 พบว่าด้านโครงสร้างของหลักสูตรผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิต อยู่ในระดับพอดี $\bar{X} = 1.66$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อ พบว่าทุกวิชา มีความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตในระดับพอดี ยกเว้นวิชา ประติมากรรมสำหรับครูสอนศิลปศึกษา ศิลปะระดับมัธยมศึกษา และจิตรกรรมสำหรับครูสอนศิลปศึกษา มีความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตในระดับน้อยไป $\bar{X} = 1.49, 1.45$ และ 1.43 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านเนื้อหาของสาระของหลักสูตร

เนื้อหาของสาระของหลักสูตร	\bar{X}	S.D.
1. หลักสูตรมีความทันสมัย	3.22	1.07
2. ตรงกับความต้องการของผู้เรียน	3.43	1.04
3. สามารถใช้ในการประกอบอาชีพครูได้	3.99	1.08
4. สามารถใช้ในการประกอบอาชีพอื่น ๆ ทางศิลปะได้	3.71	1.03
5. สามารถใช้เป็นพื้นฐานความรู้ในการศึกษาต่อได้	3.70	0.97
6. สามารถสร้างจิตสำนึกในเรื่องของศิลปวัฒนธรรม	3.90	0.91
7. สามารถสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์มรดกของชาติ	3.79	1.07
ค่าเฉลี่ยรวม	3.68	1.02

จากตารางที่ 4 พบว่าเนื้อหาของสาระของหลักสูตรผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.68$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายชื่อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อเนื้อหาของสาระของหลักสูตรตรงกับความต้องการของผู้เรียนและข้อเนื้อหาของสาระของหลักสูตรมีความทันสมัยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.43$ และ 3.22 ตามลำดับ และเป็นที่น่าสังเกตว่าข้อเนื้อหาของสาระของหลักสูตรสามารถใช้ในการประกอบอาชีพครูได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{X} = 3.99$

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับ การเตรียมการสอน วิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล

รายละเอียด	\bar{X}	S.D.
1. การเตรียมการสอน		
1.1 อาจารย์แจกใบประมวลการสอน	3.54	1.01
1.2 อาจารย์สอนตามประมวลการสอน	3.40	0.86
1.3 อาจารย์สอนครบตามประมวลการสอน	3.53	1.02
1.4 อาจารย์มีสื่อประกอบการสอน	3.81	1.23
ค่าเฉลี่ยรวม	3.57	1.03
2. วิธีสอน		
2.1 อาจารย์ใช้วิธีการสอนอย่างใดอย่างหนึ่งตลอดหลักสูตร	2.71	1.27
2.2 อาจารย์ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย	3.88	1.22
2.3 อาจารย์นำวิธีการสอนใหม่ๆมาใช้	3.73	1.32
2.4 อาจารย์ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้สอน	3.56	1.30
ค่าเฉลี่ยรวม	3.47	1.28
3. กิจกรรมการเรียนการสอน		
3.1 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	4.08	0.96
3.2 เปิดโอกาสให้ซักถาม	4.19	0.97
3.3 เปิดโอกาสให้มีการนำเสนอกิจกรรมใหม่	4.03	1.18
3.4 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นหากิจกรรมใหม่ๆ	4.14	0.92
3.5 จัดการศึกษานอกสถานที่	4.04	1.10
3.6 เชิญวิทยากรจากภายนอกมาบรรยาย	3.40	1.35
ค่าเฉลี่ยรวม	4.00	1.08
4. สื่อการเรียนการสอน		
4.1 เอกสารประกอบการเรียน	3.68	1.03
4.2 ภาพยนตร์	3.06	1.28
4.3 โปรแกรมวิทย์	2.68	1.21
4.4 โปรแกรมโทรทัศน์	3.02	1.26
4.5 วีดิทัศน์	3.36	1.12

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายละเอียด	\bar{X}	S.D.
4.6 ทิพย์มสทริปสไลด์/เทป	3.46	1.14
4.7 คอมพิวเตอร์	3.24	1.60
4.8 มีตำราเรียนและแหล่งอ้างอิงที่ทันสมัย	3.91	1.09
4.9 มีอุปกรณ์พร้อมในห้องปฏิบัติการ	3.91	1.20
ค่าเฉลี่ยรวม	3.37	1.22
5. การประเมินผล		
5.1 มีความยุติธรรม	3.95	1.29
5.2 ประเมินผลตามเกณฑ์ที่ตกลงกันได้	4.04	1.02
5.3 แบบทดสอบมีความเที่ยงตรง	4.04	1.10
5.4 เกณฑ์การประเมินผลเป็นที่ยอมรับ	3.96	1.08
5.5 มีการแจ้งผลการประเมิน	4.14	1.07
5.6 ให้คำแนะนำหลังการประเมิน	4.13	1.23
ค่าเฉลี่ยรวม	4.05	1.13
ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.70	1.15

จากตารางที่ 5 พบว่าด้านการจัดการเรียนการสอนผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.70$ และเมื่อวิเคราะห์ในแต่ละด้านพบว่า ด้านการเตรียมการสอนผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.57$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้ออาจารย์สอนตามประมวลการสอนอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.40$ ด้านวิธีสอนผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.47$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าข้ออาจารย์ใช้วิธีสอนอย่างหนึ่งอย่างใดตลอดหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 2.71$ นอกนั้นอยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.00$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อเชิญวิทยากรจากภายนอกมาบรรยายอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.40$ ด้านสื่อการเรียนการสอนผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.37$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อมีตำราเรียนและแหล่งอ้างอิงที่ทันสมัย และมีอุปกรณ์พร้อมในห้องปฏิบัติการ และข้อเอกสารประกอบการเรียน อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.91$

,3.91 และ 3.68 ตามลำดับ และด้านการประเมินผลผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.05$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านอื่นๆเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้

รายละเอียด	\bar{X}	S.D.
1. มีประโยชน์ต่อการเลือกตัดสินใจประกอบอาชีพที่หลากหลาย	3.77	1.25
2. มีความรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง	3.96	1.10
3. มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ	3.88	1.13
4. มีวินัยในการปฏิบัติงาน	3.89	1.04
5. มีความคิดสร้างสรรค์ในทางศิลปะ	4.19	1.07
6. สร้างบุคลิกภาพและความมั่นใจในตนเอง	4.06	1.06
7. สามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นขั้นตอน	4.01	1.10
8. การสร้างสรรค์ผลงานเป็นที่ยอมรับ	3.83	1.07
8. การสร้างสรรค์ผลงานเป็นที่ยอมรับ	3.86	1.07
9. การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและเทคโนโลยี	3.90	1.03
10. ใช้ความคิดในการแก้ปัญหาได้อย่างมีระบบ	3.87	1.06
ค่าเฉลี่ยรวม	3.94	0.94

จากตารางที่ 6 พบว่าด้านอื่นๆ เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากทุกข้อ $\bar{X} = 3.94$ และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก และเป็นที่น่าสนใจว่าข้อมีความคิดสร้างสรรค์ในทางศิลปะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{X} = 4.19$

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในแบบสอบถามปลายเปิดของผู้สำเร็จการศึกษาเป็นความเรียงตามลำดับความถี่ในด้านต่อไปนี้

1. ด้านหลักสูตร

	ความถี่
จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	
- ควรเพิ่มจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป	7
- ควรเพิ่มจุดมุ่งหมายในด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับศิลปะสากล	3
โครงสร้างของหลักสูตร	
- ควรเพิ่มวิชาที่เกี่ยวกับวิชาชีพ	18
- ควรเพิ่มรายวิชาที่สอดคล้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น	18
- ควรเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวกับการออกแบบกราฟฟิกให้มากกว่านี้	14
- ไม่ควรตัดวิชาไหนออกเพราะมีความจำเป็นต่อการประกอบอาชีพ	12
- ควรรวมรายวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันไว้ด้วยกัน และเพิ่มรายวิชาชีพทางศิลปะให้มากขึ้น	9
- ควรส่งเสริมรายวิชาที่เชื่อมโยงกับศิลปะในภาคใต้	3
- ควรจะมีการส่งเสริมหรือเพิ่มเติมวิชาศิลปะประดิษฐ์ เช่น ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปะท้องถิ่น	2
- ควรเพิ่มรายวิชาที่ส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษมากกว่านี้	2
- ควรตัดวิชาศิลปนิพนธ์ออก	1
- ควรเน้นวิชาเอกให้มากกว่านี้	1
- จัดเนื้อหารายวิชาที่ทันสมัย	1
เนื้อหาสาระของหลักสูตร	
- เนื้อหาหลักสูตรบางรายวิชาควรได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน	25
- ควรพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้หลากหลาย	23
- ควรเน้นเนื้อหาที่สามารถใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน	5
- ควรเน้นให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกที่ดีต่อศิลปวัฒนธรรมของชาติ	5
- ควรให้มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในทุกข้ออย่างแท้จริง	1

สรุปด้านหลักสูตร

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้สำเร็จการศึกษาเสนอแนะให้ควรเพิ่มจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป และควรเพิ่มจุดมุ่งหมายในด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับศิลปะในระดับสากล

2. โครงสร้างของหลักสูตร ผู้สำเร็จการศึกษาเสนอแนะให้ควรเพิ่มวิชาที่เกี่ยวกับวิชาชีพ ควรเพิ่มรายวิชาที่สอดคล้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ควรเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวกับการออกแบบกราฟฟิกให้มากกว่านี้ ไม่ควรตัดวิชาไหนออกเพราะมีความจำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ควรรวมรายวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันได้ด้วยกัน และเพิ่มรายวิชาชีพทางศิลปะให้มากขึ้น

3. เนื้อหาสาระของหลักสูตร ผู้สำเร็จการศึกษาเสนอแนะให้เนื้อหาหลักสูตรบางรายวิชาควรได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และควรพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้หลากหลาย

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

	ความถี่
- การประเมินผลการเรียนการสอนควรจะมีความเที่ยงตรงมากกว่านี้	21
- การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีความพร้อมและทันสมัยมากกว่านี้โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์	21
- ควรเพิ่มอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติงานให้มีความเหมาะสมต่อรายวิชานั้นๆ	18
- ควรมีเกณฑ์การประเมินผลที่แน่นอน	16
- ควรหาวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาบรรยายบ้าง	5
- ควรจัดเวลาเรียนให้เหมาะสมกับรายวิชา	1
- ควรจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่บ้าง	1

สรุปด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้สำเร็จการศึกษาเสนอแนะให้การประเมินผลการเรียนการสอนควรจะมีความเที่ยงตรงมากกว่านี้ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีความพร้อมและทันสมัยมากกว่านี้โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์ ควรเพิ่มอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติงานให้มีความเหมาะสมต่อรายวิชานั้นๆ และควรมีเกณฑ์การประเมินผลที่แน่นอน

3. ด้านอื่นๆเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้

	ความถี่
- สามารถนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพครูได้เป็นอย่างดี	23
- มีประโยชน์ต่อการสอนชั้นประถมศึกษามาก	9
- องค์ความรู้ที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการศึกษต่อ	2
- สามารถเลือกประกอบอาชีพทางศิลปะได้หลากหลายแต่ยังขาดความชำนาญในด้านฝีมือ ทำให้ประกอบอาชีพได้ไม่ดีเท่าที่ควร	2

สรุปด้านอื่นๆเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพครูได้เป็นอย่างดี และมีประโยชน์ต่อการสอนชั้นประถมศึกษา